T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

7/1475

SAYI : B.11.0.APK.0.10.01.21./EA/-1721 - 39790 30 ARALIK 2003
KONU :Trabzon Milletvekili
Sayın Asım AYKAN'ın
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 01.12.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-3636 sayılı yazınız.

Trabzon Milletvekili Sayın Asım AYKAN'ın 7/1475-3656 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :
1 Cevap formu (2 Sayfa)

TRABZON MİLLETVEKİLİ SAYIN ASIM AYKAN'IN 7/1475-3656 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

SORU 1-)Telefonlar, kimler tarafından, ne amaçla ve hangi gerekçelerle dinlenmektedir?

CEVAP 1-)Bilindiği üzere, Anayasamızın "Haberleşme Hürriyeti" başlıklı 22'nci maddesinde; "Herkes haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır. Milli Güvenlik, Kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili merciin kararı yirmidört saat içinde görevli hakimin onayına sunulur. Hakim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar. İstisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir." hükmü yer almaktadır. Bu hüküm gereğince, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile 4422 sayılı Kanunda belirtilen durumlarda Mahkeme kararı, acil durumda ise bilahare hakim kararına bağlanmak kaydıyla Savcılık talebi üzerine ilgili operatörler tarafından gerekli yasal işlemler yapılmaktadır.

Öte yandan, GSM İşletmecileri ile Telekomünikasyon Kurumu arasında imzalanan **"GSM Pan Avrupa Mobil Telefon Sistemi Kurulması ve İşletilmesi İle İlgili Lisans Verilmesine İlişkin İmtiyaz Sözleşmesi"**nin 46. maddesinde; "İşletmeci, haberleşmenin gizliliğine, milli güvenlik ve kamu düzenine aykırı davranışta bulunamaz. İşletmeci ve çalışanlar yasaların öngördüğü istisnalar dışında haberleşmeyi engelleyemez, gizliliğine dokunamaz, başkalarına bildiremez ve açıklayamazlar. İşletmeci ve çalışanları, yasalarla belirlenen hallerde istenilen bilgilerin Kanunla yetkili kılınan kişi ve kuruluşlara verilmesini ve elde edilmesini engelleyemezler" hükmü yer almaktadır.

SORU 2-)Yargı kararı olmaksızın dinlenilmeyi engelleyen hukuki tanzimlere rağmen, halen dinlenilmeye devam ediliyor olması karşısında; konu ile ilgili hukuki boşluklar bulunuyor mu, bulunuyorsa bu konuda her hangi bir tedbir almayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 2-) Mevcut kanunlar ve yönetmelikler çerçevesinde, gerek Türk Telekom A.Ş., gerekse GSM İşletmecileri, haberleşmenin gizliliği prensibine aykırı davranışta bulunamazlar. GSM İşletmecileri veya çalışanları tarafından haberleşmenin gizliliğinin ihlal edilmesi halinde işletmecinin faaliyeti 7 güne kadar, tekrarı halinde ise 30 güne kadar kısmen veya tamamen durdurulabildiği gibi, tekrarı halinde yetki belgesi iptal edilebilmektedir.

Görüleceği üzere, yargı kararı olmaksızın yasalara aykırı olarak telefon dinlenmesi fiilini işleyenler hakkında uygulanabilecek idari ve cezai yaptırımlar bakımından herhangi bir boşluk bulunmamaktadır.

./..

SORU 3-) Konu ile ilgili kanuni düzenlemelere aykırı işlem ve eylemlerde bulunan kurum ve kuruluşlar ile ilgililer hakkında yapılan, yapılmakta olan ve yapılması gereken işlemler ve alınması gereken tedbirler konusunda Bakanlığınızca şimdiye kadar neler yapılmıştır?

CEVAP 3-) 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nun 20'nci maddesi telefon ve telgraf memurları açısından cezai hükümler içermektedir. Buna göre, yargı kararına istinaden Türk Telekomünikasyon A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından konuşmaların temin edildiği yerlere görevli personel ile görevli bulunması gerekenlerden başkasının izinsiz olarak girmesi yasaklanmıştır. Konuşulanları ve konuşmanın yapılıp yapılmadığını başkalarına açıklayanlar ile konuşmaların temin edildiği yerlere izinsiz olarak girenler hakkında yasal soruşturma açtırılabilmektedir.

Ancak, bugüne kadar bu hususta Türk Telekom A.Ş. personeli hakkında soruşturma açılmasını gerektirir herhangi bir eyleme rastlanılmamıştır.

Öte yandan, GSM İmtiyaz sözleşmelerinin "denetim" başlıklı 47'nci maddesinde yer alan "Kurum, işletmecinin görev alanı ile ilgili faaliyetlerini bütün aşamalarda denetler veya denetlettirebilir. İşletmeci, talep edildiğinde idari, mali ve teknik nitelikteki bilgi ve belgeleri vermek, cihaz, sistem, yazılım ve donanımları açık tutmak, bu konudaki denetimi sağlayıcı altyapıyı temin etmek ve çalışır vaziyette bulundurmak zorundadır. İşletmeci, denetim sonucunda tespit edilen aksaklıkları Kurum tarafından verilecek süre içerisinde giderecektir" hükmüne istinaden ve basında bu yönde yer alan çeşitli haberler dikkate alınarak, Telekomünikasyon Kurumu teknik elemanları ve hukukçularından oluşan ekipler tarafından 09 Ağustos 2001 tarih ve 2001/61 sayılı Telekomünikasyon Kurulu Kararı doğrultusunda; 10-11 Ekim 2001 tarihlerinde İstanbul'da GSM işletmecileri TURKCELL, TELSİM ve İŞ-TİM'in ana sistemleri ve tesisleri, haberleşme gizliliğinin ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla önceden haber verilmeksizin denetlemişlerdir. Daha sonra yine, TELSİM A.Ş., TURKCELL A.Ş. ve İŞ-TİM A.Ş. adlı GSM operatörlerinin Ankara'da bulunan santrallerinde de denetimler yapılmıştır.

Yapılan denetimler sonucunda; denetleme sürecinde ve ilgili işletmecilerin denetlenen mahallerinde Telekomünikasyon Kurumu ile GSM işletmecileri arasında imzalanan imtiyaz sözleşmesinin "Haberleşmenin Gizliliği, Milli Güvenlik ve Kamu Düzeni" başlıklı 46'ncı maddesinde yer alan hükümlerin ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu tespit edilememiştir.

Uygulanmakta olan mevzuat hükümleri çerçevesinde denetlemeler periyodik olarak devam etmekte olup, herhangi bir bulgunun tespit edilmesi halinde mevcut yasalar ve imtiyaz sözleşmelerinden doğan yetkiler çerçevesinde gereği yapılacak ve kamuoyu bilgilendirilecektir.